

УСТАНОВА АДУКАЦЫІ
«БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ПЕДАГАГІЧНЫ ЁНІВЕРСІТЭТ
ІМЯ МАКСІМА ТАНКА»

ЗАПВЯРДЖАЮ

Рэктар

А.І.Жук

« 20 » 2024 г.

Рэгістрацыйны № УД 31-1-87/2024 / вуч.

**МЕТОДЫКА НАПІСАННЯ НАВУКОВА-ДАСЛЕДЧЫХ РАБОТ ПА
БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРАТУРЫ**

**Вучэбная праграма ўстановы адукацыі
па вучэбнай дысцыпліне
для спецыяльнасці
1-02 03 01 Беларуская мова і літаратура**

2024 г.

Вучэбная праграма складзена на аснове Адукацыйнага стандарту вышэйшай адукацыі АСВА 1-02 03 01-2021, (20.04.2022, №85), вучэбных планаў спецыяльнасці 1-02 03 01 Беларуская мова і літаратура (15.07.2021, №048 – 2021/у; 23.06.2022, №133 – 2022/у)

СКЛАДАЛЬНІКІ:

І.М.Мішчанчук, загадчык кафедры беларускай і замежнай літаратуры ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка», кандыдат філалагічных навук, дацэнт;
М.С.Рак, выкладчык кафедры беларускай і замежнай літаратуры ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка»

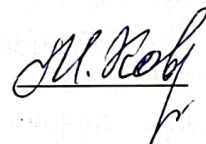
РЭЦЭНЗЕНТЫ:

Г.К.Тычко, прафесар кафедры перыядычнага друку і вэб-журналістыкі ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт», доктар філалагічных навук, прафесар;
А.І.Жышкевіч, дацэнт кафедры мовазнаўства і лінгвадыдактыкі ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка», кандыдат філалагічных навук

УЗГОДНЕНА:

Дырэктар
ДУА «Гімназія № 43 г. Мінска»

 М.Ф.Кавалеўская

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

Кафедрай беларускай і замежнай літаратуры ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка»
(праатакол № 8 от 25.03.2024 г.)

Загадчык кафедры

 І.М.Мішчанчук

Навукова-метадычным саветам установы адукацыі «Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка»
(праатакол № 7 ад 04.05 2024 г.)

Афармленне вучэбнай праграмы і суправаджаючых яе матэрыялаў дзеючым патрабаванням Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь адпавядае

Метадыст вучэбна-метадычнага аддзела

 Я.В.Ціханова
 Н.П.Сяткоўская

Дырэктар бібліятэкі

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Вучэбная праграма па вучэбнай дысцыпліне «Методыка напісання навукова-даследчых работ па беларускай літаратуры» садзейнічае правядзенню навукова-даследчай работы студэнтаў, якая ажыццяўляецца на працягу ўсяго перыяду навучання, і напісанню дыпломнай работы.

Вучэбная дысцыпліна «Методыка напісання навукова-даследчых работ па беларускай літаратуры» носіць практыка-арыентаваны і кампетэнтнасны характар і садзейнічае фарміраванню ў студэнтаў самастойнасці меркаванняў, вучыць выказваць і адстойваць уласныя погляды і думкі, аргументаваць іх, абапіраючыся на канкрэтныя навуковыя факты.

Мэты вучэбнай дысцыпліны – фарміраванне на аснове кампетэнтнаснага падыходу сістэмы ведаў, уменняў і навыкаў, неабходных для ажыццяўлення навукова-даследчай работы, а таксама навуковай камунікацыі і публічнай прэзентацыі вынікаў навукова-даследчай дзейнасці на розных яе этапах у сферы філалагічнай адукацыі.

Задачы вучэбнай дысцыпліны:

- даць студэнтам рознабаковыя веды па прадмеце;
- фарміраваць агульныя даследчыя ўменні і навыкі (выяўленне і пастаноўка праблемы; фармуляванне гіпотэзы; планаванне і распрацоўка гіпотэзы даследчых дзеянняў; збор інфармацыі – назапашванне фактаў, назіранняў, доказаў; аналіз і сінтэз сабранай інфармацыі; пераасэнсаванне вынікаў даследавання падчас адказаў на пытанні; праверка гіпотэзы; фармуляванне высноў і да т. п.);
- пазнаёміць студэнтаў з прыярытэтнымі напрамкамі літаратуразнаўчых даследаванняў і аказаць дапамогу пры напісанні дыпломных работ;
- фарміраваць навыкі падрыхтоўкі і правядзення навуковых даследаванняў, напісання навуковых работ, артыкулаў, падрыхтоўкі прэзентацый;
- выпрацоўка навыкаў вядзення навуковай дыскусіі і прэзентацыі даследчых вынікаў на навуковых мерапрыемствах, абмеркавання актуальных праблем літаратуразнаўства;
- фарміраваць уменні і навыкі прафесійнага літаратуразнаўчага аналізу твораў мастацкай літаратуры;
- развіваць індывідуальна-творчае і аналітычнае мысленне студэнтаў.

Месца вучэбнай дысцыпліны ў сістэме падрыхтоўкі спецыяліста, сувязі з іншымі вучэбнымі дысцыплінамі. Згодна з вучэбным планам па спецыяльнасці 1-02 03 01 Беларуская мова і літаратура вучэбная дысцыпліна «Методыка напісання навукова-даследчых работ па беларускай літаратуры» ўваходзіць у кампанент установы вышэйшай адукацыі. Вучэбная дысцыпліна «Методыка напісання навукова-даследчых работ па беларускай літаратуры» звязана з вучэбнай дысцыплінай «Гісторыя беларускай літаратуры мяжы ХХ – пачатку ХХІ ст.», якая ўваходзіць у дзяржаўны кампанент і абапіраецца на паняцці, атрыманыя падчас вывучэння вучэбных дысцыплін «Уводзіны ў

літаратуразнаўства» і «Літаратурная крытыка», якія ўваходзяць у кампанент установы вышэйшай адукацыі.

Патрабаванні да засваення вучэбнай дысцыпліны. Вывучэнне вучэбнай дысцыпліны «Методыка напісання навукова-даследчых работ па беларускай літаратуры» павінна забяспечыць фарміраванне ў студэнтаў базавай прафесійнай кампетэнцыі БПК-15: Адбіраць матэрыял для даследавання, вызначаць метадалогію і стратэгію даследавання, рэпрэзентаваць яго вынікі.

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны студэнт павінен **ведаць**:

- тэарэтычныя асновы і базавыя паняцці сучасных навуковых літаратуразнаўчых даследаванняў;

- асноўныя паняцці, звязаныя з навукова-даследчай дзейнасцю (яе сутнасцю, асаблівасцямі арганізацыі, спецыфікай афармлення і прадстаўлення вынікаў і г.д.);

- існуючыя метады даследавання, у тым ліку метады збору эмпірычных дадзеных;

- асноўныя метады аналізу эмпірычных дадзеных і іх тэарэтычнага асэнсавання.

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны студэнт павінен **умець**:

- самастойна вырашаць на сучасным навуковым і метадычным узроўні навуковыя задачы фундаментальнага і прыкладнага характару;

- ажыццяўляць кваліфікаваны пошук, адбор, аналіз і абагульненне інфармацыі, актуальнай для навукова-даследчай работы;

- распрацоўваць і рэалізоўваць праграму правядзення даследчых і практна-аналітычных работ;

- прадстаўляць вынікі навуковага даследавання;

- працаваць з навукова-крытычнай і даведачнай літаратурай.

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны студэнт павінен **валодаць**:

- адпаведным тэрміналагічным і паняццёвым апаратам;

- навыкамі навуковай дыскусіі, прэзентацыі даследчых вынікаў і практных рашэнняў;

- навыкамі самааналізу ўласнай даследчай дзейнасці;

- навыкамі колькасна-якаснага аналізу вынікаў даследавання, ажыццяўлення матэматыка-статыстычнай апрацоўкі дадзеных, фармулявання высноў і ўменняў публічнай абароны ўласнага навуковага даследавання;

- сучаснай методыкай і метадалогіяй літаратуразнаўчых даследаванняў.

У рамках адукацыйнага працэсу па вучэбнай дысцыпліне «Методыка напісання навукова-даследчых работ па беларускай літаратуры» студэнт павінен набыць не толькі тэарэтычныя і практычныя веды, уменні і навыкі па спецыяльнасці, але і развіць свой каштоўнасна-асобасны, духоўны патэнцыял, сфарміраваць якасці патрыёта і грамадзяніна, гатовага да актыўнага ўдзелу ў эканамічным, вытворчым, сацыяльна-культурным і грамадскім жыцці краіны.

Па кожнай вучэбнай тэме ў адпаведнасці з яе мэтамі і задачамі па фарміраванні і развіцці ў студэнтаў канкрэтных кампетэнцый выкладчык практуе і рэалізуе канкрэтныя педагагічныя тэхналогіі.

Асноўнымі тэхналогіямі навучання з'яўляюцца: праблемнае навучанне (праблемнае выкладанне, пошукавы метады); камунікатыўныя тэхналогіі, заснаваныя на актыўных формах і метадах навучання (дыскусія, круглы стол, прэзентацыя, работа ў групах); асобна арыентаваная тэхналогія. Рэкамендаваныя метады і прыёмы навучання: тлумачэнне, эмпірычная гутарка, аналіз літаратурна-крытычных тэкстаў, аналіз мастацкіх твораў, супастаўленне мастацкага твора і літаратурна-крытычнага водгуку на яго і інш.

Арганізацыя самастойнай работы студэнтаў. Пры вывучэнні вучэбнай дысцыпліны «Метадыка напісання навукова-даследчых работ па беларускай літаратуры» выкарыстоўваюцца такія формы самастойнай работы, як выкананне індывідуальных заданняў на практычных занятках пад кантролем выкладчыка, выкананне індывідуальных заданняў пазааўдыторна (самастойная работа студэнтаў), напісанне рэфератаў, падрыхтоўка дакладаў і артыкулаў для выступлення на студэнцкіх навуковых канферэнцыях і інш.

Агульная колькасць гадзін, колькасць аўдыторных гадзін, форма атрымання вышэйшай адукацыі, размеркаванне аўдыторных гадзін, форма прамежкавай атэстацыі. Вывучэнне вучэбнай дысцыпліны «Метадыка напісання навукова-даследчых работ па беларускай літаратуры» на 4 курсе ў 7 семестры разлічана на 96 вучэбных гадзін. З іх 42 аўдыторныя гадзіны: 20 лекцыйных, 22 гадзіны практычных заняткаў. Форма атрымання адукацыі – дзённая, форма прамежкавай атэстацыі – залік.

Размеркаванне гадзін па семестрах:

Семестр	Усяго	Лекцыі	Практычныя	Самастойная работа студэнтаў	Форма прамежкавай атэстацыі
VII	96	20	22	54	Залік

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

Тэма 1. Уводзіны. Спецыфіка навукова-даследчай работы

Мэты і задачы вучэбнай дысцыпліны. Прыярытэтныя навуковыя напрамкі ў галіне філалагічнай адукацыі. Навукова-даследчая дзейнасць студэнта як прафесійная дзейнасць маладога вучонага.

Навукова-даследчая дзейнасць, яе віды: інфармацыйна-рэфератыўны, праблемна-рэфератыўны, апісальны і даследчы. Вучэбна-лагічныя ўменні: аналіз і сінтэз, параўнанне, абагульненне і класіфікацыя, вызначэнне паняццяў, доказ і аспрэчванне, вызначэнне і вырашэнне праблем.

Метадалагічная база даследавання, выбар аптымальных метадаў даследавання, навуковая фармулёўка высноў. Агульнанавуковыя метады даследавання: назіранне, параўнанне, падлік (статыстычны метад), эксперымент, абагульненне, індукцыя і дэдукцыя, аналогія, мадэляванне і інш. Метады літаратуразнаўчага даследавання.

Тэма 2. Асноўныя віды і методыка напісання навукова-даследчых работ па літаратуры

Агульная характарыстыка асноўных відаў даследчых работ па літаратуры. Навуковы артыкул, рэферат, даклад, праект.

Выбар і пастаноўка праблемы даследавання. Абгрунтаванне прадмета і аб'екта даследавання. Фармулёўка праблемы, мэты і задач даследавання. Арыгінальнасць і навуковая навізна даследавання. Вылучэнне гіпотэз у навуковых даследаваннях. Выбар і абгрунтаванне метадаў даследавання. Праца з паняццёва-катэгорыяльным апаратам (іерархія і ўзаемасувязь тэрмінаў, паняццяў і катэгорый). Асновы пабудовы класіфікацый, устанаўленне ўзаемасувязей і заканамернасцей. Распрацоўка новых мадэляў, метадаў, методык. Арыгінальнасць навуковага падыходу.

Тэма 3. Этапы даследчай дзейнасці

Дыягнастычны, прагнастычны, арганізацыйны этапы даследчай дзейнасці. Агульная характарыстыка этапаў даследчай дзейнасці: выбар тэмы; вызначэнне мэт, задач, аб'екта і прадмета даследавання; збор інфармацыі, складанне спіса выкарыстаных крыніц; запіс, перапрацоўка і сістэматызацыя матэрыялу; напісанне плана (тэзісаў) работы; напісанне навукова-даследчай работы; падрыхтоўка вывадаў і абагульненняў; рэдагаванне тэксту, прагназаванне найбольш верагодных пытанняў і адказаў на іх; публічнае выступленне.

Тэма 4. Тэма, мэты, задачы, прадмет і аб'ект даследавання

Тэма даследавання, яе віды: інфармацыйна-рэфератыўныя, праблемна-рэфератыўныя, праблемныя, абагульняльныя, даследчыя. Патрабаванні да тэмы: актуальнасць, навуковасць, праблемнасць, дакладнасць, арыгінальнасць.

Мэта даследавання, патрабаванні да яе (адпаведнасць тэме, навуковасць, актуальнасць, удакладняльны характар у дачыненні да тэмы).

Задачы навуковага даследавання (канкрэтызацыя, дэталізацыя і падзел мэты на састаўныя элементы).

Паняцці аб'ект і прадмет даследавання.

Тэма 5. Збор інфармацыі па тэме даследавання

Крыніцы інфармацыі і іх віды. Бібліяграфічныя даведнікі і часопісы. Электронныя бібліяграфічныя сродкі. Віды навуковых выданняў: навуковыя, навукова-папулярныя кнігі, манаграфіі, зборнікі навуковых артыкулаў, тэзісаў, матэрыялаў, дапаможнікі і падручнікі, навуковыя перыядычныя выданні, даведная літаратура: энцыклапедыі, слоўнікі, даведнікі і інш.

Работа з навуковай літаратурай як адзін з этапаў даследавання. Папярэдняе знаёмства з навуковай кнігай. Загаловак, падзагаловак і іх роля. Структурныя кампаненты навуковай кнігі: анатацыя, змест, уступ, заключэнне, дадаткі. Алгарытмы вывучэння навуковай літаратуры (кнігі, артыкула): прагляд, першаснае чытанне, складанне плана тэксту, паўторнае чытанне. Формы запісу: цытаты, тэзісы, канспект.

Цытаты (выпіскі з крыніцы інфармацыі, пададзеныя словамі аўтара). Афармленне цытат (выкарыстанне, па магчымасці, закончаных частак, дакладнасць, захаванне аўтарскіх графічных вылучэнняў, афармленне з дапамогай двукосся, указанне крыніцы і інш.).

Тэзісы (палажэнні, якія сцісла перадаюць асноўныя думкі лекцыі, даклада, артыкула). Простыя і складаныя, кароткія і разгорнутыя, тэкстуальныя і вольныя тэзісы.

Канспект (перадача зместу тэксту ў лагічнай сістэме абгрунтаваных вывадаў). Віды канспекта – тэкстуальныя, вольныя, змешаныя. Алгарытмы напісання тэзісаў і канспектаў.

Тэма 6. Структура навукова-даследчых работ па літаратуры

Кампазіцыя навуковай работы: уступ, асноўная частка, заключэнне, спіс выкарыстаных крыніц, дадаткі (схемы, табліцы, ілюстрацыі, мультымедыйныя прэзентацыі і інш.).

Уступ, яго прызначэнне і структура (фармулёўка сутнасці абранай для даследавання праблемы, яе значнасць і актуальнасць; вызначэнне мэты, задач, аб'екта і прадмета даследавання; агульны аналіз выкарыстанай літаратуры; сціслы выклад структуры работы і ўказанне поўнага аб'ёму даследавання ў старонках). Віды ўступаў (біяграфічны, гістарычны, аналітычны, параўнальны).

Асноўная частка, яе структура (раздзелы, у якіх паступова раскрываецца тэма, разглядаюцца яе пэўныя аспекты, выбудоваецца сістэма доказаў). Віды доказаў (інфармацыйна-спасылачныя – цытаванне, лічбы, факты, азначэнні; лагічныя; эмацыйныя). Парадак размяшчэння раздзелаў: храналагічны, тэматычны, па прынцыпе параўнання або кантрасту, дэдуктыўны, індуктыўны, праблемны.

Заклучэнне (вывады, высновы) – кароткі выклад сутнасці вынікаў даследчай работы, фармулёўка магчымых перспектыв, далейшых кірункаў даследавання абранай тэмы. Адпаведнасць колькасці і зместу пунктаў заключэння задачам і зместу самой работы. Спіс выкарыстаных крыніц. Дадаткі, іх віды.

Тэма 7. Афармленне навукова-даследчых работ

Спецыфіка навуковага стылю: дакладнасць, лагічнасць, доказнасць, лаканічнасць; маналагічная форма выказвання; ужыванне навуковых тэрмінаў; складаныя сказы, уводныя канструкцыі, канструкцыі з умоўна-выніковымі, прычыннымі адносінамі; выкарыстанне безасабовых форм, займенніка мы і г.д. Афармленне тытульнага ліста, зместу, спіса выкарыстаных крыніц, спіса ўмоўных скарачэнняў. Афармленне і размяшчэнне дадаткаў; спасылкі на іх у тэксце работы.

Тэма 8. Навуковы артыкул як жанр акадэмічнага тэксту

Навуковы артыкул як лагічна цэльны тэкст, прысвечаны вузкай тэме. Навуковы вынік артыкула як упершыню зафіксаваныя дакладныя веды ў пэўнай галіне навукі. Навуковая навізна і ўнікальнасць як адны з асноўных патрабаванняў да артыкула. Спецыфіка навукова-тэарэтычных, навукова-практычных, гісторыка-навуковых і дыскусійных артыкулаў.

Структура і аб'ём навуковага артыкула. Спецыфіка стварэння адпаведнага тэксту загалова навуковага артыкула. Ключавыя словы як пошукавы ключ да артыкула. Самастойнае вызначэнне індэксаў УДК артыкула. Анатацыя як жанр навуковага тэксту. Патрабаванні да анатацыі. Асноўная частка артыкула: спецыфіка структуравання. Уводзіны і заключэнне да артыкула як неад'емныя структурныя элементы, правілы іх напісання. Неабходнасць прадстаўлення высноў даследавання ў нагляднай форме. Патрабаванні да аб'ёму і структуры спіса выкарыстаных крыніц.

Тэма 9. Дыпломнае даследаванне і патрабаванні да яго афармлення

Асноўныя характарыстыкі дыпломнага даследавання. Правілы афармлення дыпломнай работы, публікацый па тэме. Структура дыпломнай работы і яе афармленне. Структура і афармленне навуковых публікацый па тэме дыпломнай работы. Тэарэтычныя крыніцы і віды публікацый. Правілы выбару тэарэтычных крыніц. Спасылкі, спіс выкарыстаных крыніц. Парадак цытавання інфармацыйных і літаратурных крыніц, якія выкарыстоўваюцца ў навуковай рабоце. Правілы цытавання па ВАК і ДАСТ. Спецыфіка праверкі тэкстаў на антыплагіят.

Тэма 10. Прэзентацыя вынікаў навуковых даследаванняў

Прэзентацыя вынікаў навукова-даследчых і навукова-практычных даследаванняў на семінарах і канферэнцыях рознага ўзроўню. Праблема прэзентацыі незавершаных работ і праектаў. Асаблівасці вуснай прэзентацыі

академічного тексту. Риторичні стратегії виступлення. Темп виступлення, таймінг.

Презентація як візуальна версія виступлення. Об'єм і структура візуальної презентації. Дизайн презентації.

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ
«МЕТОДЫКА НАПІСАННЯ НАВУКОВА-ДАСЛЕДЧЫХ РАБОТ ПА БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРУРЫ»
(дзённая форма атрымання адукацыі)

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін		Самастойная работа студэнта	Матэрыяльнае забеспячэнне заняткаў	Літаратура	Формы кантролю ведаў
		Лекцыі	Практычныя (семінарыя) заняткі				
1	2	3	4	5	6	7	8
	МЕТОДЫКА НАПІСАННЯ НАВУКОВА-ДАСЛЕДЧЫХ РАБОТ ПА БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРУРЫ	20	22	54			
1.	Уводзіны. Спецыфіка навукова-даследчай работы	4		6			
	1. Мэты і задачы вучэбнай дысцыпліны. 2. Прыярытэтныя навуковыя напрамкі ў галіне філалагічнай адукацыі. 3. Навукова-даследчая дзейнасць, яе віды. 4. Вучэбна-лагічныя ўменні. 5. Метадалагічная база даследавання, выбар аптымальных метадаў даследавання, навуковая фармулёўка высноў. 6. Агульнанавуковыя метады даследавання. 7. Метады літаратуразнаўчага даследавання.				Схемы «Віды навукова-даследчай дзейнасці», «Метады даследавання».	[1] [2] [4]	
2.	Асноўныя віды і метадыка напісання навукова-даследчых работ па літаратуры	2	2	6			
2.1.	Асноўныя віды і метадыка напісання навукова-даследчых работ па літаратуры	2					
	1. Агульная характарыстыка асноўных відаў даследчых работ па літаратуры. Навуковы артыкул, рэферат, даклад, праект. 2. Выбар і пастаноўка праблемы даследавання. 3. Абгрунтаванне прадмета і аб'екта даследавання. 4. Фармулёўка праблемы, мэты і задач даследавання.				Схема «Віды навукова-даследчых работ». Современное зарубежное	[1] [2] [4]	

	<p>5. Вылучэнне гіпотэз у навуковых даследаваннях. Выбар і абгрунтаванне метадаў даследавання.</p> <p>6. Праца з паняццйна-катэгарыяльным апаратам.</p> <p>7. Распрацоўка новых мадэляў, метадаў, метадык.</p>				<p>літэратуроведение: страны Западной Европы и США: концепции, школы, термины : энцикл. справ. / А. В. Дранов [и др.] ; науч. ред.-сост.: И. П. Ильин, Е. А. Цурганова. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Интрада, 1999. – 320 с.</p>		
2.2.	<i>Методыка напісання навукова-даследчых работ па літаратуры</i>		2	6			
	<p>1. Навуковы артыкул, рэферат, даклад, праект.</p> <p>2. Праблема даследавання. Прадмет і аб'ект даследавання. Мэта і задачы даследавання. Гіпотэза даследавання.</p> <p>3. Метады даследавання.</p> <p>4. Іерархія і ўзаемасувязь тэрмінаў, паняццяў і катэгорый.</p> <p>5. Арыгінальнасць навуковага падыходу.</p>				<p>Современное зарубежное литературоведение: страны Западной Европы и США: концепции, школы, термины : энцикл. справ. / А. В. Дранов [и др.] ; науч. ред.-сост.: И. П. Ильин, Е. А. Цурганова. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Интрада, 1999. – 320 с.</p>	<p>[1] [2] [4]</p>	<p>Аналіз навуковых артыкулаў, рэфератаў і дакладаў студэнтаў па літаратуры.</p>
3.	<i>Этапы даследчай дзейнасці</i>	2	2	6			
3.1.	<i>Этапы даследчай дзейнасці</i>	2					
	<p>1. Дыягнастычны, прагнастычны, арганізацыйны этапы даследчай дзейнасці.</p> <p>2. Агульная характарыстыка этапаў даследчай дзейнасці.</p>				<p>Схема «Этапы навукова-даследчай дзейнасці».</p>	<p>[1] [2] [4] [6]</p>	

3.2.	<i>Даследчая дзейнасць па літаратуры</i>		2	6			
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Выбар тэмы. 2. Вызначэнне мэт, задач, аб'екта і прадмета даследавання. 3. Збор інфармацыі, складанне спіса выкарыстаных крыніц. 4. Запіс, перапрацоўка і сістэматызацыя матэрыялу. 5. Напісанне плана (тэзісаў) работы. 6. Напісанне навукова-даследчай работы. 7. Падрыхтоўка вывадаў і абагульненняў. 8. Рэдагаванне тэксту, прагназаванне найбольш верагодных пытанняў і адказаў на іх. 9. Публічнае выступленне. 				Схема «Этапы навукова-даследчай дзейнасці».	[1] [2] [4] [6]	Калёквіум.
4.	Тэма, мэты, задачы, прадмет і аб'ект даследавання	2	2	4			
4.1.	<i>Тэма, мэты, задачы, прадмет і аб'ект даследавання</i>	2					
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Тэма даследавання, яе віды. Патрабаванні да тэмы. 2. Мэта даследавання, патрабаванні да яе. 3. Задачи навуковага даследавання (канкрэтызацыя, дэталізацыя і падзел мэты на састаўныя элементы). 4. Паняцці аб'ект і прадмет даследавання. 				Прыклады навукова-даследчых работ па літаратуры. “Положение о порядке подготовки и представления к защите дипломных проектов (дипломных работ) в БГПУ”.	[1] [2] [4] [6]	
4.2.	<i>Методыка фармулёўкі тэмы мэты, задачы, прадмета і аб'екта даследавання</i>		2	4			
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Інфармацыйна-рэфератыўныя, праблемна-рэфератыўныя, праблемныя, абагульняльныя, даследчыя тэмы. 2. Актуальнасць, навуковасць, праблемнасць, дакладнасць, арыгінальнасць тэмы. 3. Адпаведнасць мэты тэме даследавання, навуковасць, актуальнасць, удакладняльны характар у дачыненні да тэмы. 4. Канкрэтызацыя, дэталізацыя і падзел мэты на састаўныя элементы ў задачах даследавання. 5. Фармулёўка аб'екта і прадмета даследавання. 				Прыклады навукова-даследчых работ па літаратуры. “Положение о порядке подготовки и представления к защите дипломных проектов (дипломных работ) в БГПУ”.	[1] [2] [4] [6]	Выбар тэмы, фармулёўка мэты, задачы, прадмета і аб'екта даследавання.

5.	Збор інфармацыі па тэме даследавання	2	2	4			
5.1.	Збор інфармацыі па тэме даследавання	2					
	<p>1. Крыніцы інфармацыі і іх віды.</p> <p>2. Работа з навуковай літаратурай як адзін з этапаў даследавання.</p> <p>3. Загаловак, падзагаловак і іх роля.</p> <p>4. Структурныя кампаненты навуковай кнігі: анатацыя, змест, уступ, заключэнне, дадаткі.</p> <p>5. Алгарытмы вывучэння навуковай літаратуры.</p> <p>6. Формы запісу: цытаты, тэзісы, канспект.</p>				Навуковая літаратура, часопісы.	[1] [2] [4] [6]	
5.2.	Методыка работы з інфармацыяй		2	4			
	<p>1. Бібліяграфічныя даведнікі і часопісы.</p> <p>2. Электронныя бібліяграфічныя сродкі.</p> <p>3. Віды навуковых выданняў: навуковыя, навукова-папулярныя кнігі, манаграфіі, зборнікі навуковых артыкулаў, тэзісаў, матэрыялаў, дапаможнікі і падручнікі, навуковыя перыядычныя выданні, даведная літаратура: энцыклапедыі, слоўнікі, даведнікі і інш.</p> <p>4. Методыка работы з навуковай літаратурай: прагляд, першаснае чытанне, складанне плана тэксту, паўторнае чытанне.</p> <p>5. Афармленне цытат (выкарыстанне, па магчымасці, закончаных частак, дакладнасць, захаванне аўтарскіх графічных вылучэнняў, афармленне з дапамогай двукосся, указанне крыніцы і інш.).</p> <p>6. Простыя і складаныя, кароткія і разгорнутыя, тэкстуальныя і вольныя тэзісы.</p> <p>7. Віды канспекта – тэкстуальныя, вольныя, змешаныя.</p> <p>8. Алгарытмы напісання тэзісаў і канспектаў.</p>				Навуковая літаратура, часопісы.	[1] [2] [4] [6]	Збор інфармацыі па тэме даследавання
6.	Структура навукова-даследчых работ па літаратуры	2	2	6			
6.1.	Структура навукова-даследчых работ па літаратуры	2					
	<p>1. Кампазіцыя навуковай работы.</p> <p>2. Уступ.</p> <p>3. Асноўная частка.</p> <p>4. Заключэнне.</p> <p>5. Спіс выкарыстаных крыніц.</p>				Схема «Кампазіцыя навукова-даследчых работ па літаратуры». «Положэнне о порядке подготовки и	[1] [2] [4] [6]	

	6. Дадаткі (схемы, табліцы, ілюстрацыі, мультымедыйныя прэзентацыі і інш.).				представления к защите дипломных проектов (дипломных работ) в БГПУ”.		
6.2.	<i>Патрабаванні да структуры навукова-даследчых работ</i>		2	6			
	1. Уступ, яго прызначэнне і структура. Віды ўступаў (біяграфічны, гістарычны, аналітычны, параўнальны). 2. Асноўная частка, яе структура (раздзелы, у якіх паступова раскрываецца тэма, разглядаюцца яе пэўныя аспекты, выбудоўваецца сістэма доказаў). 3. Віды доказаў (інфармацыйна-спасылачныя – цытаванне, лічбы, факты, азначэнні; лагічныя; эмацыйныя). 4. Парадак размяшчэння раздзелаў: храналагічны, тэматычны, па прынцыпе параўнання або кантрасту, дэдуктыўны, індуктыўны, праблемны. 5. Заключэнне як кароткі выклад сутнасці вынікаў даследчай работы, фармулёўка магчымых перспектыв, далейшых кірункаў даследавання абранай тэмы. Адпаведнасць колькасці і зместу пунктаў заключэння задачам і зместу работы. 6. Спіс выкарыстаных крыніц. Дадаткі, іх віды.				Схема «Кампазіцыя навукова-даследчых работ па літаратуры».	[1] [2] [4] [6]	Распрацоўка і аналіз уступаў і заключэнняў навукова-даследчых работ.
7.	<i>Афармленне навукова-даследчых работ</i>	2	2	6			
7.1.	<i>Афармленне навукова-даследчых работ</i>	2					
	1. Спецыфіка навуковага стылю. 2. Афармленне тытульнага ліста, зместу, спіса выкарыстаных крыніц, спіса ўмоўных скарачэнняў. 3. Афармленне і размяшчэнне дадаткаў; спасылкі на іх у тэксце работы.				Тэксты навуковага стылю. Прыклады навукова-даследчых работ. “Положение о порядке подготовки и представления к защите дипломных проектов (дипломных работ) в БГПУ”.	[1] [2] [4] [6]	
7.2.	<i>Патрабаванні да афармлення навукова-даследчых работ</i>		2	6			
	1. Дакладнасць, лагічнасць, доказнасць, лаканічнасць; маналагічная форма выказвання; ужыванне навуковых тэрмінаў;				Тэксты навуковага стылю.	[1] [2]	Праўка афармлення

	складаныя сказы, уводныя канструкцыі, канструкцыі з умоўна-выніковымі, прычыннымі адносінамі; выкарыстанне безасабовых формаў пры афармленні навукова-даследчых работ. 2. Афармленне тытульнага ліста. 3. Афармленне зместу. 4. Афармленне спіса выкарыстаных крыніц. 5. Афармленне спіса ўмоўных скарачэнняў. 6. Афармленне дадаткаў.				Прыклады навукова-даследчых работ. “Положение о порядке подготовки и представления к защите дипломных проектов (дипломных работ) в БГПУ”.	[4] [6]	навукова-даследчых работ.
8.	Навуковы артыкул як жанр акадэмічнага тэксту	2	4	6			
8.1.	Навуковы артыкул як жанр акадэмічнага тэксту	2					
	1. Навуковы артыкул як лагічна цэльны тэкст, прысвечаны вузкай тэме. 2. Структура і аб’ём навуковага артыкула. 3. Ключавыя словы як пошукавы ключ да артыкула. УДК артыкула. 4. Анатацыя як жанр навуковага тэксту. 5. Асноўная частка артыкула, уводзіны і заключэнне. 6. Патрабаванні да аб’ёму і структуры спіса выкарыстаных крыніц.				Навуковыя артыкулы.	[1] [2] [3] [5]	
8.2.	Методыка напісання навуковых артыкулаў па літаратуры		4	6			
	1. Спецыфіка навуковых артыкулаў. 2. Навуковы вынік артыкула як упершыню зафіксаваныя дакладныя веды ў пэўнай галіне навукі. 3. Навуковая навізна і ўнікальнасць як адны з асноўных патрабаванняў да артыкула. 4. Спецыфіка навукова-тэарэтычных, навукова-практычных, гісторыка-навуковых і дыскусійных артыкулаў. 5. Патрабаванні да структуры і аб’ёму навуковага артыкула. 6. Спецыфіка стварэння адпаведнага тэксту загалова навуковага артыкула. 7. Методыка вызначэння ключавых слоў. Самастойнае вызначэнне індэксаў УДК артыкула. 8. Патрабаванні да анатацыі. 9. Спецыфіка структуравання асноўнай часткі артыкула. 10. Уводзіны і заключэнне да артыкула як неад’емныя				Навуковыя артыкулы.	[1] [2] [3] [5]	Падрыхтоўка і напісанне артыкулаў.

	структурныя элементы, правілы іх напісання. 11. Спісу выкарыстаных крыніц, правілы яго афармлення.						
9.	Дыпломнае даследаванне і патрабаванні да яго афармлення	2	2	6			
9.1.	Дыпломнае даследаванне і патрабаванні да яго афармлення	2					
	1. Асноўныя характарыстыкі дыпломнага даследавання. 2. Правілы афармлення дыпломнай работы. 3. Правілы афармлення публікацый па тэме. 4. Спецыфіка праверкі тэкстаў на антыплагіят.				Дыпломныя работы студэнтаў. “Положение о порядке подготовки и представления к защите дипломных проектов (дипломных работ) в БГПУ”.	[1] [2] [4] [6]	
9.2.	Методыка напісання і афармлення дыпломных даследаванняў		2	6			
	1. Структура дыпломнай работы і яе афармленне. 2. Структура і афармленне навуковых публікацый па тэме дыпломнай работы. 3. Тэарэтычныя крыніцы і віды публікацый. 4. Спасылкі, спіс выкарыстаных крыніц. Парадак цытавання інфармацыйных і літаратурных крыніц, якія выкарыстоўваюцца ў навуковай рабоце. 5. Правілы цытавання па ВАК і ДАСТ.				Дыпломныя работы студэнтаў. “Положение о порядке подготовки и представления к защите дипломных проектов (дипломных работ) в БГПУ”.	[1] [2] [4] [6]	Напісанне і абмеркаванне тэзісаў дыпломнай работы.
10.	Прэзентацыя вынікаў навуковых даследаванняў		4	4			
	1. Прэзентацыя вынікаў навукова-даследчых і навукова-практычных даследаванняў на семінарах і канферэнцыях рознага ўзроўню. 2. Праблема прэзентацыі незавершаных работ і праектаў. 3. Асаблівасці вуснай прэзентацыі акадэмічнага тэксту. 4. Рытарычныя стратэгіі выступлення. Тэмп выступлення, таймінг. 5. Прэзентацыя як візуальная версія выступлення. Аб’ём і структура візуальнай прэзентацыі. Дызайн прэзентацыі.				Праграмы навуковых канферэнцый.	[1] [2] [3] [4] [5] [6]	Правядзенне навуковай канферэнцыі з аналіз выступленняў.
	Усяго ў VII семестры	20	22	54			Залік

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

ЛІТАРАТУРА

Асноўная літаратура

1. Курсавыя і дыпломныя работы па беларускай літаратуры і методыцы выкладання: дапаможнік / Т. У. Ганчарова-Цынкевіч, І. М. Гоўзіч, А. У. Жардзецкая, М. С. Рак. – Мінск : БДПУ, 2020. – 92 с.
2. Паўлоўская, Н. Ю. Метадалогія навуковага даследавання: тыпалагічны аспект : вучэб.-метад. дапам. для студэнтаў устаноў выш. адукацыі / Н. Ю. Паўлоўская, В. А. Арцёмава, В. М. Гапеева. – Мінск : Мін. дзярж. лінгвіст. ун-т, 2018. – 147 с.

Дадатковая літаратура

3. Варенова, Т. В. Методические рекомендации по написанию научной статьи (тезисов) [Электронный ресурс] / Т. В. Варенова // Репозиторий БГПУ. – Режим доступа: <http://elib.bspu.by/handle/doc/46717>. – Дата доступа: 20.03.2024.
4. Зайцева, И. П. Основы научно-исследовательской деятельности (языкознание) : учеб. пособие / И. П. Зайцева. – Минск : Респ. ин-т высш. шк., 2021. – 197 с.
5. Куницкая, О. С. Методические рекомендации студенту, магистранту по написанию научной статьи [Электронный ресурс] / О. С. Куницкая // Репозиторий БГПУ. – Режим доступа: <http://elib.bspu.by/handle/doc/50958>. – Дата доступа: 20.03.2023.
6. Методология научно-педагогического исследования [Электронный ресурс] : электрон. учеб.-метод. комплекс / сост. В. Н. Шебеко // Репозиторий БГПУ. – Режим доступа: <http://elib.bspu.by/handle/doc/44789>. – Дата доступа: 20.03.2024.

МЕТАДЫЧНЫЯ РЭКАМЕНДАЦЫІ ПА АРГАНІЗАЦЫІ І ВЫКАНАННІ САМАСТОЙНАЙ РАБОТЫ СТУДЭНТАЎ

Самастойная работа студэнтаў па вучэбнай дысцыпліне «Методыка напісання навукова-даследчых работ па беларускай літаратуры» арганізуецца кафедрамі, выкладчыкамі ўстаноў вышэйшай адукацыі ў адпаведнасці з Палажэннем аб самастойнай рабоце студэнтаў.

Самастойная работа студэнтаў прадугледжвае выкананне тэставых заданняў, падрыхтоўку прэзентацый, рэфератаў, дакладаў па вызначанай тэматыцы, канспектаванне і рэферыраванне навуковай літаратуры, напісанне рэфератаў, напісанне артыкулаў для выступлення на студэнцкіх навуковых канферэнцыях.

ПЕРАЛІК ЗАДАННЯЎ І КАНТРОЛЬНЫХ МЕРАПРЫЕМСТВАЎ САМАСТОЙНАЙ РАБОТЫ СТУДЭНТАЎ

№ п/п	Назва тэмы	Колькасць гадзін на СРС	Заданні	Форма выканання
1.	Уводзіны. Спецыфіка навукова-даследчай работы.	6	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял, прачытаць неабходныя літаратуразнаўчыя тэксты. Падрыхтаваць прэзентацыю па тэме «Прыярытэтныя навуковыя напрамкі ў галіне філалагічнай адукацыі».	Вусная праверка атрыманых ведаў, праверка прэзентацый, тэсціраванне ў СДН MOODLE.
2.2.	Методыка напісання навукова-даследчых работ па літаратуры.	6	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял. Прааналізаваць навуковыя артыкулы студэнтаў па літаратуры.	Вусная праверка атрыманых ведаў, тэсціраванне ў СДН MOODLE.
3.2.	Даследчая дзейнасць па літаратуры.	6	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял. Напісаць рэкамендацыі «Як падрыхтавацца да публічнага выступлення».	Калёквіум, тэсціраванне ў СДН MOODLE.
4.2.	Методыка фармулёўкі тэмы мэты, задачы, прадмета і аб'екта даследавання.	4	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял. Выбраць тэму, сфармуляваць мэту, задачы, прадмет і аб'ект даследавання.	Вусная праверка атрыманых ведаў, тэсціраванне ў СДН MOODLE.
5.2.	Методыка работы з інфармацыяй.	4	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял. Падабраць неабходныя навуковыя выданні па тэме даследавання.	Вусная праверка атрыманых ведаў, тэсціраванне ў СДН MOODLE.

6.2.	Патрабаванні да структуры навукова-даследчых работ.	6	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял. Распрацаваць і прааналізаваць уступ і заключэнне навукова-даследчай работы.	Вусная праверка атрыманых ведаў, тэсціраванне ў СДН MOODLE.
7.2.	Патрабаванні да афармлення навукова-даследчых работ.	6	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял. Выправіць афармленне навукова-даследчых работ.	Праверка афармлення навукова-даследчых работ, тэсціраванне ў СДН MOODLE.
8.2.	Методыка напісання навуковых артыкулаў па літаратуры.	6	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял. Напісаць артыкул па тэме дыпломнай работы.	Вусная праверка атрыманых ведаў, публічнае выступленне, тэсціраванне ў СДН MOODLE.
9.2.	Методыка напісання і афармлення дыпломных даследаванняў.	6	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял. Напісаць тэзісы дыпломнай работы.	Вусная праверка атрыманых ведаў, абмеркаванне тэзісаў, тэсціраванне ў СДН MOODLE.
10.	Прэзентацыя вынікаў навуковых даследаванняў.	4	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял. Падрыхтаваць прэзентацыю па тэме даследавання для ўдзелу ў навуковай канферэнцыі.	Навуковая канферэнцыя, аналіз выступленняў, тэсціраванне ў СДН MOODLE.
	УСЯГО	54		

ПЕРАЛІК РЭКАМЕНДАВАНЫХ СРОДКАЎ ДЫЯГНОСТЫКІ КАМПЕТЭНЦЫЙ СТУДЭНТАЎ

Для бягучага кантролю і самакантролю па вучэбнай дысцыпліне «Методыка напісання навукова-даследчых работ па беларускай літаратуры» прапануюцца:

- пытанні, змест якіх актуалізуе назапашаны раней вопыт;
- пытанні, змест якіх дазваляе выявіць базавыя веды студэнтаў;
- пытанні, змест якіх дазваляе вызначыць ступень сфарміраванасці тэарэтычных і эмпірычных ведаў па вучэбнай дысцыпліне;
- практычныя заданні;
- тэставыя заданні, якія дазваляюць ажыццяўляць бягучы кантроль;
- рэфераты;
- пытанні і заданні да заліку.

Рэкамендаваная форма прамежкавай атэстацыі – залік.

ПРЫКЛАДНЫ ПЕРАЛІК ПЫТАННЯЎ ДА ЗАЛІКУ

1. Навукова-даследчая дзейнасць студэнта як прафесійная дзейнасць маладога вучонага.
2. Навукова-даследчая дзейнасць, яе віды: інфармацыйна-рэфератыўны, праблемна-рэфератыўны, апісальны і даследчы.
3. Вучэбна-лагічныя ўменні: аналіз і сінтэз, параўнанне, абагульненне і класіфікацыя, вызначэнне паняццяў, доказ і аспрэчванне, вызначэнне і вырашэнне праблем.
4. Агульнанавуковыя метады даследавання: назіранне, параўнанне, падлік (статыстычны метад), эксперымент, абагульненне, індукцыя і дэдукцыя, аналогія, мадэляванне і інш.
5. Метады літаратурознаўчага даследавання.
6. Агульная характарыстыка асноўных відаў даследчых работ па літаратуры. Навуковы артыкул, рэферат, даклад, праект.
7. Выбар і пастаноўка праблемы даследавання.
8. Абгрунтаванне прадмета і аб'екта даследавання.
9. Фармулёўка праблемы, мэты і задач даследавання.
10. Вылучэнне гіпотэз у навуковых даследаваннях.
11. Дыягнастычны, прагнастычны, арганізацыйны этапы даследчай дзейнасці.
12. Агульная характарыстыка этапаў даследчай дзейнасці.
13. Тэма даследавання, яе віды: інфармацыйна-рэфератыўныя, праблемна-рэфератыўныя, праблемныя, абагульняльныя, даследчыя.
14. Мэта даследавання, патрабаванні да яе.
15. Задачы навуковага даследавання і правілы іх пастаноўкі.
16. Паняцці аб'ект і прадмет даследавання.
17. Крыніцы інфармацыі і іх віды.
18. Алгарытмы вывучэння навуковай літаратуры.
19. Цытаты і правілы іх афармлення.
20. Тэзісы і іх афармленне. Простыя і складаныя, кароткія і разгорнутыя, тэкстуальныя і вольныя тэзісы.
21. Канспект. Віды канспекта – тэкстуальныя, вольныя, змешаныя. Алгарытмы напісання тэзісаў і канспектаў.
22. Кампазіцыя навуковай работы.
23. Уступ, яго прызначэнне і структура.
24. Асноўная частка, яе структура. Віды доказаў. Парадак размяшчэння раздзелаў.
25. Заключэнне. Адпаведнасць колькасці і зместу пунктаў заключэння задачам і зместу самой работы.
26. Спіс выкарыстаных крыніц. Дадаткі, іх віды.
27. Афармленне тытульнага ліста, зместу, спіса выкарыстаных крыніц, спіса ўмоўных скарачэнняў.
28. Афармленне і размяшчэнне дадаткаў; спасылкі на іх у тэксце работы.

29. Навуковы артыкул як лагічна цэльны тэкст, прысвечаны вузкай тэме.

30. Спецыфіка навукова-тэарэтычных, навукова-практычных, гісторыка-навуковых і дыскусійных артыкулаў.

31. Ключавыя словы як пошукавы ключ да артыкула. Індэкс УДК артыкула.

32. Анатацыя як жанр навуковага тэксту. Патрабаванні да анатацыі. Асноўная частка артыкула: спецыфіка структуравання.

33. Уводзіны і заключэнне да артыкула як неад'емныя структурныя элементы, правілы іх напісання.

34. Патрабаванні да аб'ёму і структуры спіса выкарыстаных крыніц.

35. Асноўныя характарыстыкі дыпломнага даследавання.

36. Структура дыпломнай работы і яе афармленне.

37. Структура і афармленне навуковых публікацый па тэме дыпломнай работы.

38. Прэзентацыя вынікаў навукова-даследчых і навукова-практычных даследаванняў на семінарах і канферэнцыях рознага ўзроўню.

39. Асаблівасці вуснай прэзентацыі акадэмічнага тэксту. Рытарычныя стратэгіі выступлення. Тэмп выступлення, таймінг.

40. Прэзентацыя як візуальная версія выступлення. Аб'ём і структура візуальнай прэзентацыі. Дызайн прэзентацыі.

КРЫТЭРЫІ АЦЭНКІ ВЫНІКАЎ ВУЧЭБНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ

10 (дзесяць) балаў, залічана:

сістэматызаваныя, глыбокія і поўныя веды па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне, а таксама па асноўных пытаннях, якія выходзяць за яе межы;

дакладнае выкарыстанне навуковай тэрміналогіі (у тым ліку на замежнай мове), пісьменны, лагічна правільны выклад адказу на пытанні;

бездакорнае валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне яго эфектыўна выкарыстоўваць пры пастаноўцы і вырашэнні навуковых і прафесійных задач;

выяўленая здольнасць самастойна і творча вырашаць складаныя праблемы ў нестандартнай сітуацыі;

поўнае і глыбокае засваенне асноўнай і дадатковай літаратуры па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне;

уменне вольна арыентавацца ў тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне і даваць ім аналітычную ацэнку, выкарыстоўваць навуковыя дасягненні іншых дысцыплін;

творчая самастойная праца на практычных, лабараторных занятках, актыўны творчы ўдзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень культуры выканання заданняў.

9 (дзевяць) балаў, залічана:

сістэматызаваныя, глыбокія і поўныя веды па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

дакладнае выкарыстанне навуковай тэрміналогіі (у тым ліку на замежнай мове), пісьменны, лагічна правільны выклад адказу на пытанні;

валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне яго эфектыўна выкарыстоўваць пры пастаноўцы і вырашэнні навуковых і прафесійных задач;

здольнасць самастойна і творча вырашаць складаныя праблемы ў нестандартнай сітуацыі ў межах вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

поўнае засваенне асноўнай і дадатковай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай ўстанова вышэйшай адукацыі па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне;

уменне арыентавацца ў тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне і даваць ім аналітычную ацэнку;

сістэматычная, актыўная самастойная праца на практычных, лабараторных занятках, творчы ўдзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень культуры выканання заданняў.

8 (восем) балаў, залічана:

сістэматызаваныя, глыбокія і поўныя веды па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне ў аб'ёме вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

выкарыстанне навуковай тэрміналогіі (у тым ліку на замежнай мове), пісьменны, лагічна правільны выклад адказу на пытанні, уменне рабіць абгрунтаваныя высновы і абагульненні;

валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны (метадамі комплекснага аналізу, тэхнікай інфармацыйных тэхналогій), уменне яго выкарыстоўваць пры пастаноўцы і вырашэнні навуковых і прафесійных задач;

здольнасць самастойна вырашаць складаныя праблемы ў межах вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

засваенне асноўнай і дадатковай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

уменне арыентавацца ў тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вивучаемай вучэбнай дысцыпліне і даваць ім аналітычную ацэнку;

актыўная самастойная праца на практычных, лабараторных занятках, сістэматычны ўдзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень культуры выканання заданняў.

7 (сем) балаў, залічана:

сістэматызаваныя, глыбокія і поўныя веды па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

выкарыстанне навуковай тэрміналогіі (у тым ліку на замежнай мове), пісьменны, лагічна правільны выклад адказу на пытанні, уменне рабіць абгрунтаваныя высновы і абагульненні;

валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне яго выкарыстоўваць пры пастаноўцы і вырашэнні навуковых і прафесійных задач;

вольнае валоданне тыповымі рашэннямі ў рамках вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне, засваенне асноўнай і дадатковай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

уменне арыентавацца ў асноўных тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вивучаемай вучэбнай дысцыпліне і даваць ім аналітычную ацэнку;

самастойная праца на практычных, лабараторных занятках, удзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень культуры выканання заданняў.

6 (шэсць) балаў, залічана:

дастаткова поўныя і сістэматызаваныя веды ў аб'ёме вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

выкарыстанне неабходнай навуковай тэрміналогіі, пісьменны, лагічна правільны выклад адказу на пытанні, уменне рабіць абагульненні і абгрунтаваныя высновы;

валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне яго выкарыстоўваць пры вырашэнні вучэбных і прафесійных задач;

здольнасць самастойна выкарыстоўваць тыповыя рашэнні ў межах вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

засваенне асноўнай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

уменне арыентавацца ў базавых тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай дысцыпліне і даваць ім параўнальную ацэнку;

актыўная самастойная праца на практычных, лабараторных занятках, перыядычны ўдзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень культуры выканання заданняў.

5 (пяць) балаў, залічана:

дастатковыя веды ў аб'ёме вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

выкарыстанне навуковай тэрміналогіі, пісьменны, лагічна правільны выклад адказу на пытанні, уменне рабіць высновы;

валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне яго выкарыстоўваць пры вырашэнні вучэбных і прафесійных задач;

здольнасць самастойна выкарыстоўваць тыпавыя рашэнні ў межах вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

засваенне асноўнай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай установа вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

уменне арыентавацца ў базавых тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне і даваць ім параўнальную ацэнку;

самастойная праца на практычных, лабараторных занятках, фрагментарны ўдзел у групавых абмеркаваннях, дастатковы ўзровень культуры выканання заданняў.

4 (чатыры) балы, залічана:

дастатковы аб'ём ведаў у межах адукацыйнага стандарту вышэйшай адукацыі;

засваенне асноўнай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай установа вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

выкарыстанне навуковай тэрміналогіі, лагічны выклад адказу на пытанні, уменне рабіць высновы без істотных памылак;

валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне яго выкарыстоўваць пры вырашэнні стандартных (тыпавых) задач;

уменне пад кіраўніцтвам выкладчыка вырашаць стандартныя (тыпавыя) задачы;

уменне арыентавацца ў асноўных тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне і даваць ім ацэнку;

праца пад кіраўніцтвам выкладчыка на практычных, лабараторных занятках, дапушчальны ўзровень культуры выканання заданняў.

3 (тры) балы, не залічана:

недастаткова поўны аб'ём ведаў у рамках адукацыйнага стандарту вышэйшай адукацыі;

веданне часткі асноўнай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай установа вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

выкарыстанне навуковай тэрміналогіі, выклад адказу на пытанні з істотнымі, лагічнымі памылкамі;

слабое валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, некампетэнтнасць пры вырашэнні стандартных (тыпавых) задач;

няўменне арыентавацца ў асноўных тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне;

пасіўнасць на практычных і лабараторных занятках, нізкі ўзровень культуры выканання заданняў.

2 (два) балы, не залічана:

фрагментарныя веды ў рамках адукацыйнага стандарту вышэйшай адукацыі;

веды асобных літаратурных крыніц, рэкамендаваных вучэбнай праграмай установы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

няўменне выкарыстоўваць навуковую тэрміналогію вучэбнай дысцыпліны, наяўнасць у адказе грубых, лагічных памылак;

пасіўнасць на практычных і лабараторных занятках, нізкі ўзровень культуры выканання заданняў.

1 (адзін) бал, не залічана:

адсутнасць ведаў (і кампетэнцый) у рамках адукацыйнага стандарту вышэйшай адукацыі, адмова ад адказу, адсутнасць на атэстацыі без уважлівай прычыны.

ПРАТАКОЛ УЗГАДНЕННЯ ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ
па вивучаемай дысцыпліне
з іншымі дысцыплінамі спецыяльнасці

Назва вучэбнай дысцыпліны, вивучэнне якой звязана з дысцыплінай рабочай праграмы	Кафедра, якая забяспечвае вивучэнне гэтай дысцыпліны	Прапановы кафедры аб зменах у змесце рабочай праграмы	Рашэнне, прынятае кафедрай, якая распрацавала вучэбную праграму (з указаннем даты і нумара пратакола)
«Гісторыя беларускай літаратуры мяжы XX – пачатку XXI ст.»	кафедра беларускай і замежнай літаратуры	Пры вивучэнні тэмы 9 «Дыпломнае даследаванне і патрабаванні да яго афармлення» абапірацца на паняцці, атрыманыя на занятках па «Гісторыі беларускай літаратуры мяжы XX – пачатку XXI ст.»	25.03.2024 Пратакол № 8
«Уводзіны ў літаратуразнаўства»	кафедра беларускай і замежнай літаратуры	Пры вивучэнні тэмы «Методыка напісання навукова-даследчых работ па літаратуры» абапірацца на паняцці, атрыманыя на занятках па «Уводзінах у літаратуразнаўства»	25.03.2024 Пратакол № 8
«Літаратурная крытыка»	кафедра беларускай і замежнай літаратуры	Пры напісанні навуковых артыкулаў, атрыманыя на занятках па «Літаратурнай крытыцы»	25.03.2024 Пратакол № 8